Afya BAJETI

JARIDA MAALUM LA BAJETI YA WIZARA YA AFYA 2023/24

TZS 1,235,316,516,000

NI BAJETI KABAMBE YA KIMKAKATI....

BAJETI YA WIZARA YA AFYA KWA MWAKA WA FEDHA 2023/24 NI SHILINGI TRILIONI 1.2

Na Englibert Kayombo , WAF - Dodoma.

Waziri wa Afya Mhe. Ummy Mwalimu Mei 12, 2023 amewasilisha hoja ya makadirio ya bajeti ya mapato na matumizi ya wizara ya Afya kwa mwaka 2023/2024 ya Shilingi Trilioni 1.2 katika Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Jijini Dodoma.

"Mhe. Spika, jumla ya fedha zote zinazoombwa na Wizara ni Shilingi 1,235,316,516,000 ili kuweza kutekeleza malengo iliyojiwekea" amesema Waziri Ummy Mwalimu akiwa anawasilisha hoja yake bungeni.

Amebainisha kuwa kati ya fedha hizo Shil Bilioni 732 zimetengwa kutekeleza miradi ya maendeleo ya Sekta ya Afya nchini huku Shil Bilioni 502 zikiwa zimetengwa kwa ajili ya matumizi ya kawaida.

Kuhusu ukusanyaji wa maduhuli, Waziri Ummy amesema kuwa kwa mwaka wa fedha 2023/24 Wizara na Taasisi zilizo chini yake imekadiria kukusanya kiasi cha Shil Bilioni 677 kutoka kwenye vyanzo vyake.

"Vipaumbele vya Wizara ya Afya kwa mwaka wa fedha 2023/24 tutajikita kuimarisha huduma za Kinga dhidi ya magonjwa ikiwemo huduma za chanjo, huduma za lishe, huduma za usafi na afya mazingira na huduma za afya ngazi ya jamii" amesema Waziri Ummy.

Vipaumbele vingine ni kuimarisha upatikanaji na ubora wa huduma za afya zinazotolewa na vituo vya umma katika ngazi zote,Kuimarisha upatikanaji na udhibiti wa dawa, vifaa, vifaa tiba, vitendanishi na damu salama katika ngazi zote za utoaji wa huduma za afya; Kuimarisha huduma za Afya ya Uzazi, Mama na Mtoto ili kupunguza vifo vitokanavyo na uzazi na vya watoto wachanga; Kuimarisha huduma za matibabu ya ubingwa na ubingwa bobezi ili kusogeza huduma hizi karibu na wananchi na kuwapunguzia gharama za kupata matibabu haya nje ya nchi; Kuimarisha huduma za Afya ya Akili, huduma za utengamao na Tiba Shufaa.

“Wizara itaendelea kudhibiti magonjwa ya mlipuko na magonjwa hatari ya kuambukiza; Kudhibiti magonjwa ya kuambukiza; Kudhibiti magonjwa yasiyo ya kuambukiza ; Kuimarisha huduma za dharura nchini ikiwemo ajali; Kuimarisha upatikaji wa wataalam katika Sekta ya Afya katika fani za kati, ubingwa na ubingwa bobezi.

"Wizara itaendelea na kusimamia huduma za tiba asili na tiba mbadala nchini; Kuimarisha Mifumo ya TEHAMA na matumizi ya takwimu; Kuimarisha mifumo ya ugharamiaji wa huduma za afya nchini; Kusimamia tafiti na matumizi ya matokeo ya tafiti mbalimbali za Afya" amefafanua Waziri Ummy.

BAJETI YA WIZARA YA AFYA 2023/24

1,235,316,516,000

RAIS SAMIA AONGEZA BILIONI 5 HUDUMA ZA UBINGWA NA UBINGWA BOBEZI BILA MALIPO

Na Rayson Mwaisemba - Dodoma.

Katika kuunga mkono huduma za matibabu ya ubingwa bobezi Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan ameongeza shilingi bilioni 5 kwenye bajeti ya Wizara ya Afya kwa ajili ya kugharamia huduma za ubingwa na ubingwa bobezi bure kwa Watanzania.

Waziri Ummy ameeleza hayo wakati akiwasilisha Bajeti ya Wizara ya Afya kwa mwaka 2023/2024 Bungeni Jijini Dodoma.
Akitolea mfano, Waziri Ummy amesema, fedha hizo angalau

zitaweza kuwatibu watoto wenye Selimundi (Sickle Cell) wapatao 100 au watakaopandikizwa figo 30 na kutakuwa na vigezo nani atapaswa kupatiwa huduma hiyo.

Kwa upande wa uboreshaji wa huduma za matibabu ya Kibingwa na ubingwa Bobezi Waziri Ummy alisema kuwa, Wizara imeendelea kuboresha na kuimarisha huduma za matibabu ya kibingwa na ubingwa bobezi nchini kwa kusogeza huduma hizi karibu na wananchi kwa kuendesha kambi mbalimbali za matibabu ya mkoba ikiwa pamoja na huduma za ushauri, upasuaji na matatizo mbalimbali.

Alisema, katika kipindi cha Julai 2022 hadi machi 2023 jumla ya wagonjwa 80,018 walihudumiwa kupitia mpango huo "mpango huo umewezesha wananchi kupata huduma za kibingwa na ubingwa bobezi kwa gharama nafuu.

"Serikali itaendelea kuimarisha huduma hizi ili ziweze kuwafikia wananchi wengi zaidi hasa wale wasiokuwa na uwezo wa kugharamia huduma husika." alisisitiza Waziri Ummy Mwalimu.

HUDUMA ZA AFYA YA UZAZI, MAMA NA MTOTO KUENDELEA KUBORESHWA NCHINI

Na Emmanuel Malegi - Dodoma.

Serikali kupitia Wizara imeendelea kuimarisha huduma kabla ya kujifungua ambapo, katika kipindi cha Julai 2022 hadi Machi 2023 Serikali kwa kushirikiana na wadau ilitoa elimu ya uzazi wa mpango pamoja na kununua na kusambaza bidhaa za uzazi wa mpango ikiwemo vidonge vya uzazi wa mpango, sindano za uzazi wa mpango na vipandikizi.

Hayo yamesemwa na Waziri wa Afya Mhe. Ummy Mwalimu Bungeni jijini Dodoma wakati akiwasilisha Bajeti ya Wizara ya Afya katika kipindi cha mwaka 2023/24.

Waziri Ummy amesema katika kipindi hicho jumla ya wateja 4,509,605 walitumia njia mbalimbali za kisasa za uzazi wa mpango ikilinganishwa na wateja 4,905,854 kipindi kama hicho mwaka 2021/2022.

“Wizara imeendelea kuimarisha upatikanaji wa huduma za afya wakati wa ujauzito kwa kuhakikisha elimu inatolewa kuanzia ngazi ya jamii kuhusiana na umuhimu wa mama mjamzito kuhudhuria kliniki kama inavyoainishwa katika Mwongozo wa Huduma za Kliniki kwa Wajawazito wa Mwaka 2018.

Waziri Ummy ametumia fursa hiyo kuwahimiza akinamama wajawazito kuwahi kuanza kliniki mapema ili kutambua mimba zilizo salama na zile zenye matatizo kama kutunga nje ya kizazi, kuhakikisha huduma muhimu zinapatikana toka mimba ikiwa changa ikiwemo vipimo, matumizi ya dawa kinga kama foliki asidi inayokinga tatizo la kuzaliwa na mgongo wazi.

Kwa upande wa huduma za wakati na baada ya kujifungua Waziri Ummy amesema kwa kutumia takwimu za Mfumo wa Taarifa za Utoaji wa Huduma za Afya (MTUHA) zinaonyesha kuwa katika kipindi cha Julai 2022 hadi Machi 2023, Wajawazito 1,500,404 walijifungulia katika vituo vya kutolea huduma za afya ikilinganishwa na wajawazito 1,403,761 katika kipindi cha mwaka 2021/22.

Katika kipindi cha Julai 2022 hadi Machi 2023, Takwimu za MTUHA zinaonesha kuwa jumla ya vifo 943 vitokanavyo na uzazi vilitolewa taarifa ikilinganishwa na vifo 982 kipindi cha mwaka 2021/22.

Amesema kuwa Wizara ya Afya katika kutekeleza afua za afya ya uzazi, mama na mtoto imetenga Shilingi bilioni 16.2 katika bajeti ya mwaka 2023/24.

> Hadi kufikia Machi 2023 wateja Milioni 4.5 walikuwa wametumia njia mbalimbali za kisasa za uzazi wa mpango

DAWA ZA KIDONGE MYEYUKO CHA AMOXICILLIN, ZINKI NA ORS HAZIUZWI, NI BURE

Na Catherine Sungura - Dodoma.

Waziri wa Afya Mhe. Ummy Mwalimu amewaelekeza Waganga wakuu wa Mikoa na Halmashauri wasimamie kwa ukamilifu utoaji wa dawa za kidonge myeyuko cha Amoxicillin,Zinki na ORS kwa ajili ya watoto wenye umri chini ya miaka mitano, zinanunuliwa na Serikali kwa kushirikiana na wadau na kusisitiza kuwa dawa hizo haziuzwi zinatolewa bure kwa wananchi.

Waziri Ummy ameyasema hayo leo wakati akiwasilisha hotuba ya makadirio ya mapato na matumizi ya fedha ya Wizara ya Afya kwa mwaka 2023/2024 kwenye Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Jijini Dodoma.

Amesema katika kipindi cha Julai 2022 hadi Machi 2023, Wizara ilinunua na kusambaza dawa kwa ajili ya kutibu ugonjwa wa homa ya mapafu (Nimonia) ya kidonge myeyuko cha Amoxicillin vidonge milioni 30.1, na dozi 94,300 za Zinki na ORS kwa ajili ya matibabu ya kuharisha.

“Naomba kutumia fursa hii kusisitiza kwamba dawa za kidonge myeyuko cha Amoxicillin,Zinki na ORS kwa ajili ya watoto wenye umri chini ya miaka mitano, zinanunuliwa na Serikali kwa kushirikiana na wadau na dawa hizi hazipaswi kuuzwa.Hivyo, nawaelekeza Waganga wakuu wa Mikoa na Halmashauri wasimamie suala hili kwa ukamilifu" amesisitiza Waziri Ummy.

Waziri Ummy amesema ununuzi wa dawa hizi uliwezesha kuimarika kwa upatikanaji wa dawa za watoto wenye umri chini ya miaka mitano katika vituo vya kutolea huduma kwa asilimia 90 ikilinganishwa na asilimia 85.3 katika kipindi hicho mwaka 2022.

WIZARA YA AFYA YAKAMILISHA MAJENGO YA HUDUMA ZA DHARURA

Na Catherine Sungura, WAF - Dodoma.

Serikali imefanya mapinduzi makubwa katika Sekta ya afya kwa kuweka mfumo madhubuti wa huduma za dharura na ajali kuanzia ngazi ya Taifa hadi Wilaya ambapo matokeo ya uwekezaji huo ni kupunguza vifo kwa 40% ndani ya hospitali na kuokoa maisha ya wananchi wanaohitaji huduma hizo nchini.

Akiwasilisha hotuba ya bajeti ya Wizara ya Afya kwa mwaka 2023/2024 kwenye Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Waziri wa Afya Mhe. Ummy Mwalimu alisema kuwa mapinduzi hayo ni makubwa kufanyika katika Sekta ya Afya tangu Tanzania ipate Uhuru.

Waziri Ummy alisema, Wizara imeendelea kukamilisha ujenzi wa majengo 23 ya kutoa huduma za dharura (EMD) katika Hospitali Maalum, Kanda na Mikoa na kuziwekea vifaa na vifaa tiba.

"Hadi kufikia Machi 2023 jumla ya EMD 15 zilikuwa zimekamilika na zimeanza kutoa huduma. Kukamilika kwa ujenzi wa EMD kumeongeza idadi ya Hospitali za Rufaa za Mikoa, maalumu, na kanda zinazotoa huduma hiyo kutoka nane (8) mwaka 2021 na kufikia 38 kipindi cha mwezi Machi 2023." Alisema.

Aidha, Serikali ya awamu ya sita kupitia OR-TAMISEMI imewezesha ujenzi wa majengo ya EMD 80 katika ngazi ya Hospitali za Halmashauri. Jumla ya majengo ya kutoa huduma za dharura (EMD) yamefikia 118 kutoka 8 mwaka 2021. "Haya ni mapinduzi makubwa katika Sekta ya Afya hapa Tanzania tangu uhuru kwa Serikali kuweka mfumo madhubuti wa huduma za dharura kuanzia ngazi ya Taifa hadi Wilaya, matokeo ya uwezekaji huu yatapunguza vifo ndani ya Hospitali kwa asilimia 40 na kuokoa maisha ya wananchi wanaohitaji huduma za dharura." Alisema.

Aliongeza kusema kuwa, Wizara imeendelea kukamilisha ujenzi wa wodi 45 kwa ajili ya wagonjwa mahututi na wanaohitaji uangalizi maalum (ICU) katika hospitali ngazi ya Taifa, Maalum, Kanda na Mkoa na kuziwekea vifaa na vifaa tiba, ambapo hadi kufikia Machi 2023 jumla ya ICU 33 zilikuwa zimekamilika na zimeanza kutoa huduma.

Alisema, kukamilika kwa ujenzi wa majengo ya ICU kutaongeza idadi ya vitanda vya ICU kutoka vitanda 258 vilivyokuwepo na kufikia jumla ya vitanda 1,000. "Uwekezaji huu uliofanywa na Rais Dkt. Samia Suluhu Hassan utaokoa maisha ya wananchi wengi zaidi ndani ya hospitali kwa asilimia 20 hadi 30.

Hata hivyo alisema, Wizara imefanya tathmini ya magari ya wagonjwa (Ambulance) nchini ambapo jumla ya magari 595 kati ya magari 761 yaliyopo yanafanya kazi na 221 yapo katika hatua mbalimbali za matengenezo. Serikali kupitia Wizara ya Afya na OR TAMISEMI imekamilisha ununuzi wa magari ya kubebea wagonjwa 727 ambapo hadi sasa jumla ya magari 77 yamewasili nchini.

"Uwepo wa magari ya wagonjwa (ambulance) utasaidia kusafirisha wagonjwa mbalimbali wakiwemo akinamama wajawazito kwa wakati na kuokoa maisha yao na vichanga vyao. Magari haya pia, yatasaidia huduma za uokoaji na huduma kwa wahanga wa ajali katika barabara kuu na kuwasafirisha kwa wakati huku wakipatiwa huduma wakati wakiwa njiani" amesema Waziri Ummy.

"Uwepo wa magari ya wagonjwa (ambulance) utasaidia kusafirisha wagonjwa mbalimbali wakiwemo akinamama wajawazito kwa wakati na kuokoa maisha yao na vichanga vyao. Magari haya pia, yatasaidia huduma za uokoaji na huduma kwa wahanga wa ajali katika barabara kuu na kuwasafirisha kwa wakati huku wakipatiwa huduma wakati wakiwa njiani" amesema Waziri Ummy.

JE! WAJUA KUWA?

Serikali imenunua magari 727 ya kubebea wagojwa kati yao 77 yameshawasili nchini.

MIKOA 13 KUPATIWA MASHINE TIBA ZA SARATANI YA MLANGO WA KIZAZI

Na Catherine Suungura - Dodoma.

Serikali kwa kushirikiana na wadau wa afya imeagiza mashine Tiba (thermocoagulators) 100 zaidi ambazo zinatarajiwa kusambazwa kwenye vituo vya kabla ya mwezi Disemba 2023. Upatikanaji wa vifaa tiba hivyo utaenda kuongeza wigo wa upatikanaji wa huduma ya matibabu ya Saratani ya mlango wa kizazi katika vituo 100 zaidi vya ngazi ya msingi ikiwemo hospitali ya wilaya, vituo vya afya na zahanati katika mikoa 13 inayoongoza kwa tatizo la saratani ya mlango wa kizazi.

Hayo yamesemwa na Waziri wa Afya Mhe. Ummy Mwalimu wakati akiwasilisha hotuba ya bajeti ya Wizara ya Afya kwa mwaka 2023/2024 kwenye Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania jijini Dodoma.

Waziri Ummy alisema licha ya kuagiza mashine hizo pia Wizara kwa kushirikiana na Wadau imenunua mashine tiba (thermocoagulators) 50 zinazotibu mabadiliko ya awali ya Saratani ya mlango wa kizazi na kusambazwa katika vituo 50 vya kutolea huduma za afya nchini na watoa huduma wameshajengewa uwezo namna ya kuzitumia.

“Upatikanaji wa vifaa vifaa tiba hivi utaenda kuongeza wigo wa upatikanaji wa huduma ya matibabu ya Saratani ya mlango wa kizazi katika vituo vya afya na zahanati katika mikoa 13 inayoongoza kwa tatizo la saratani ya mlango wa kizazi".

Katika huduma za kuzuia na kukinga Saratani za mfumo wa uzazi (Reproductive cancers) zikiwemo Saratani ya Mlango wa kizazi na Saratani ya matiti.

Katika kipindi cha Julai 2022 hadi Machi 2023 wanawake wapatao 426,774 walifanyiwa uchunguzi wa Saratani ya mlango wa kizazi na kati yao wanawake 13,721 sawa na asilimia 3.2 waligundulika kuwa na mabadiliko ya awali ya Saratani ya mlango wa kizazi, ikilinganishwa na asilimia 3.1 mwaka 2021/22.

Aidha, katika kipindi cha Julai 2022 hadi Machi, 2023, Wizara imefanikiwa kuanzisha vituo vipya 122 vya kutoa huduma za uchunguzi wa Saratani ya Mlango wa Kizazi na hivyo kufikia jumla ya vituo 923 ikilinganishwa na vituo 801 mwaka 2021/22.

Kwa upande wa udhibiti wa Magonjwa yasiyo ya Kuambukiza (Non Comunicable desease-NCDs), Waziri huyo alibainisha kwamba kumekuwa

na ongezeko la magonjwa yasiyo ya kuambukiza ulimwenguni kote ikiwemo Afrika na Tanzania kwa ujumla. Magonjwa haya ni pamoja na Magonjwa ya Moyo, Figo, Shinikizo la juu la damu, Saratani, Kisukari, matatizo sugu ya mfumo wa upumuaji, ajali (injuries), afya ya akili na madawa ya kulevya.

"Magonjwa haya yanabakia kuwa ndio sababu kuu ya madhara na vifo. Miongoni mwa vyanzo vikuu vinavyohusishwa na ongezeko la magonjwa yasiyo ya kuambukiza ni pamoja na, ulaji usiofaa, matumizi ya tumbaku, kutoshughulisha mwili (kazi zinazotumia nguvu) na matumizi ya pombe kupita kiasi". Aliongeza,

Vilevile alisema katika kipindi cha Julai 2022 hadi Machi 2023, magonjwa yasiyoambukiza ambayo yamesababisha wagonjwa wengi kuhudhuria vituo vya kutolea huduma za afya ni pamoja na shinikizo la juu la damu wagonjwa 890,788 sawa na asilimia 3.8 ikilinganishwa na asilimia 3.6 kipindi kama hicho mwaka 2021/22 na kisukari wagonjwa 436,232 sawa na asilimia 1.8.

"Takwimu zinaonesha kuwa katika kipindi hicho, ugonjwa uliongoza katika kusababisha vifo vingi kati ya magonjwa yasiyoambukiza ulikuwa ni ugonjwa wa Moyo ambao ulisababisha vifo 1,388 sawa na asilimia 6.0 ya vifo vyote, ikilinganishwa na asilimia 5.4 ya vifo vilivyosababishwa na ugonjwa huo kipindi kama hicho mwaka 2021/22.

Hali hii inaonesha magonjwa yasiyoambukiza yasipodhibitiwa yanaweza kusababisha ongezeko kubwa la vifo nchini".

Hata hivyo, Wizara imeendelea kutoa elimu kwa jamii kuhusu namna bora ya kujikinga na Magonjwa yasiyoambukiza ambapo katika kipindi cha Julai 2022 hadi 72 Machi, 2023 jumla ya watumishi 1,690 katika vituo vya afya 497 vilivyopo katika halmashauri 120 wamepatiwa mafunzo kuhusu kugundua na kutibu magonjwa haya kwa ufanisi, lengo likiwa ni kuzifikia Halmashauri zote hapa nchini kufikia Desemba, 2023.

Pia Wizara imenunua na kusambaza mashine maalum ikiwemo Mashine 700 za Kupima shinikizo la damu, vifaa 700 vya kupima mapigo ya Moyo, mashine 2,000 za kupima sukari, vifaa 700 vya uchunguzi wa saratani, mizani 700 za kupima uzito na urefu na vifaa vingine vya uchunguzi wa magonjwa yasiyoambukiza kwenye ngazi ya msingi.

> Hadi Machi, 2023, Wizara imefanikiwa kuanzisha vituo vipya 122 vya kutoa huduma za uchunguzi wa Saratani ya Mlango wa Kizazi na hivyo kufikia jumla ya vituo 923 ikilinganishwa na vituo 801 mwaka 2021/22.

Mashine ya radiolojia ya uchunguzi wa magonjwa ya binadamu MRI, iliyofungwa katika Hospitali ya Taifa Muhimbili.

WAGONJWA 812 WA NCHI ZA NJE WATIBIWA TANZANIA

Na Jackline Mrisho - Maelezo

Katika kipindi cha Julai, 2022 hadi Machi, 2023, jumla ya wagonjwa wa nje ya nchi 812 wamehudumi- wa nchini Tanzania na Hospitali za Taifa, Maalum na Kanda.

Takwimu hizo zimetolewa leo bungeni jijini Dodoma na Waziri wa Afya, Mhe. Ummy Mwalimu wakati akiwasilisha hotuba ya Bajeti ya Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara hiyo kwa mwaka wa fedha 2023/24.

Waziri Ummy amesema kuwa, katika kipindi cha Julai, 2022 hadi Machi, 2023, Hospitali ngazi ya Taifa, Kanda na Maalum ziliweza kuanzisha huduma mpya za ubingwa na ubingwa bobezi pamoja na vifaa tiba muhimu ambavyo vimeendelea kuwavutia wagonjwa kuja kutibiwa nchini.
"Kutokana na kuimarika kwa matibabu bingwa na ubingwa bobezi, ndani ya takriban miezi nane, jumla ya wagonjwa wa nje ya nchi 812 wamehudumiwa nchini ikilin- ganishwa na wagonjwa 368 kipindi kama hicho mwaka 2021/22. Wag- onjwa hao wanatoka katika nchi za Kenya, Uganda, Congo, Comoro, Burundi, Rwanda, Zambia, Malawi, Msumbiji, DRC, South Sudani", alisema Waziri Ummy.

Waziri Ummy amesisitiza kuwa, Serikali itaendelea kuimarisha upatikanaji wa huduma hizo na kuanzisha nyingine kwa lengo la kuifanya Tanzania kuwa kitovu cha utalii tiba katika nchi za Afrika.
Katika kipindi cha Julai, 2022 hadi Machi, 2023, Hospitali ngazi ya
Taifa, Kanda na Maalum ziliweza kuanzisha huduma mpya za ubingwa na ubingwa bobezi zikiwemo za upandikizaji wa Uloto kwa watoto wenye Sikoseli, huduma ya kupunguza uzito kwa kuwekewa Puto na huduma ya matibabu ya kuondoa mawe kwenye mfumo wa mkojo kwa kutumia mawimbi mshtuko.
Huduma zingine ni matibabu ya njia ya mirija kwenye kansa mbalimbali, huduma ya kuchepu- sha damu iliyoshindwa kupita kwenye ini lenye unyafuzi, huduma ya ufunguaji wa mishipa iliyobana au kuziba iliyokua inata- nuka kwenye usafirishaji wa damu, huduma ya uwekaji wa betri kwenye moyo na huduma za magonjwa ya damu.

> Hadi kufika mwezi Machi 2023 jumla ya wagonjwa wa nje ya nchi 812 wamehudumiwa nchini ikilinganishwa na wagonjwa 368 kipindi kama hicho mwaka 2021/22.

ZAIDI YA SHILINGI BIL. 100 ZIMETENGWA KWAAJILI YA HUDUMA ZA CHANJO

Na Hassan Kimweri - Dodoma

Katika kuimarisha huduma za Kinga dhidi ya magonjwa kiasi cha zaidi ya shilingi Billioni Mia Moja (Bil. 100) zimetengwa kwaajili ya kutoa huduma za chanjo kwa watoto nchini.

Waziri wa afya Mhe. Ummy Mwalimu ameyasema hayo Mei 12, 2023 wakati akiwasilisha hotuba ya bajeti ya Wizara ya afya kwa mwaka 2023/24 kwenye Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

"Fedha hizi zitaenda kununua, kutunza na kusambaza chanjo kwa gharama ya Shilingi Mil. 87,044,538,781, kununua majokofu 1,601 ya mnyororo baridi wa chanjo yenye thamani ya Shilingi 21,025,327,723, kununua magari 102 ya kusambazia chanjo yenye thamani ya Shilingi 6,299,372,400." Amesema Waziri Ummy

Aidha, Waziri Ummy amesema hadi kufikia mwezi Machi 2023 jumla ya watoto 1,596,951 sawa na 98.6% walikuwa wamechanjwa chanjo ya Penta3 kwa ajili ya kuzuia magonjwa ya Dondakoo, Kifaduro, Kupooza, homa ya ini na homa ya uti wa mgongo ambayo hutumika kama kipimo kikuu cha chanjo ikilinganishwa na 94.6% mwaka 2021/22.

"Jumla ya Wasichana Laki Tano na Elfu Thelathini na Tano Mia Saba na Nane (535,708) wenye umri wa miaka 14 wamepatiwa chanjo ya kuzuia Saratani ya mlango wa kizazi (HPV)." Amesema Waziri Ummy

MAGARI 102
ya kusambaza chanjo kununuliwa

ZAIDI YA BIL. 200 KUIMARISHA UPATIKANA WA DAWA, VIFAA, VIFAA TIBA, VITENDANISHI NA DAMU SALAMA

Na Hassan Kimweri - Dodoma

Serikali kupitia Wizara ya afya imetenga kiasi cha Shilingi Bilioni Miambili na Tano Milioni Sitini na Tatu Laki Mbili na Elfu Hamsini (205,063,250,000.00) ili kuimarisha upatikanaji na udhibiti wa dawa, vifaa, vifaa tiba, vitendanishi na damu salama katika ngazi zote za utoaji wa huduma za afya nchini.

Waziri wa afya Mhe. Ummy Mwalimu ameyasema hayo Mei 12, 2023 wakati akiwasilisha hotuba ya bajeti ya Wizara ya afya kwa mwaka 2023/2024 kwenye Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

"Kiasi hicho cha fedha kimetengwa kwa malengo ya kuimarisha sekta ya afya katika huduma za dawa ikiwemo kuimarisha uandaaji wa Maoteo ya dawa kutoka katika ngazi ya vituo vya kutolea huduma kwa kuwasimamia kikamilifu wafamasia wa Halmashauri na Mikoa kwa kuweka mfumo wa uwajibikaji na kuhakikisha wanatumia mifumo iliyopo ya maoteo ya dawa na taarifa za wagonjwa." Amesema Waziri Ummy

Aidha Waziri Ummy wakati akiwasilisha Bajeti ametoa maelekezo kwa Wafamasia wote katika ngazi ya Halmashauri na Mikoa kuandaa na kuwasilisha maoteo sahihi ya dawa na vifaa tiba kabla ya tarehe 31 Januari ya kila mwaka kwa mujibu wa kanuni namba 141 ya kanuni za ununuzi wa umma za mwaka 2013.

"Pamoja na marekebisho ya kanuni namba 141 ya kanuni za ununuzi wa umma za mwaka 2013 mnatakiwa kununua, kutunza na kusambaza bidhaa za Afya katika ngazi zote za utoaji wa huduma za afya." Amesema Waziri Ummy

Pia amewataka Wafamasia hao katika ngazi ya Halmashauri na Mikoa kujenga maghala mapya ya kuhifadhia dawa katika mikoa mbalimbali nchini, kuweka mifumo thabiti ya udhibiti na ukaguzi wa dawa nchini ikiwemo kuimarisha kamati za tiba na dawa kwa kuzifanyia mapitio na kuzijengea uwezo ili kutekeleza majukumu yake kikamilifu.

Akimalizia Hutuba yake katika upande Dawa na Vifaa Tiba Waziri Ummy amesisitiza kwa Wafamasia katika ngazi ya Halmashauri na Mikoa Kufanya kaguzi za mara kwa mara za hali ya dawa katika vituo ili kudhibiti upotevu na kuzuia kuchina kwa dawa.

SERIKALI KUANZISHA VITUO VYA OPERESHENI YA MATUKIO YA DHARURA KATIKA MIKOA MITANO NCHINI

Na Majid Abdulkarim - Dodoma

Serikali kupitia Wizara ya Afya imetenga kiasi cha Shilingi 20,750,402,000.00 kwa ajili ya Kuandaa na kuboresha mifumo ya uratibu wa magonjwa ya mlipuko na magonjwa hatari ya kuambukiza nchini.

Kauli hiyo imetolewa na Mhe. Waziri wa Afya, Mhe. Ummy Mwalimu wakati akiwasilisha Hotuba ya bajeti ya Wizara ya Afya kwa Mwaka 2023/2024 kwenye Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Jijini Dodoma

Waziri Ummy amesema kuwa uboreshaji huo utaendana sambamba na uanzishwaji wa Vituo vya Operesheni ya Matukio ya Dharura (PHEOCs) katika mikoa mitano.

Aidha ameeleza kuwa kuendeleza ujenzi wa vituo vya kuhudumia wagonjwa na wahisiwa wa magonjwa hatari ya kuambukiza (Highly Infectious Disease Treatment Unit) Kisopwa Dar es Salaam na kuanza ujenzi wa kituo katika Mkoa wa Kagera.

Waziri Ummy amesema kuwa watatoa mafunzo ya wataalam wa Sekta mbalimbali zinazogusa masuala ya afya (one health) ikiwemo kuendesha mafunzo kwa vitendo (simulation exercises) angalau mara mbili kwa mwaka ili kuimarisha uwezo wa nchi katika kujiandaa na kukabiliana na magonjwa hatari ya milipuko.

Vile vile ameongeza kuwa watatoa mafunzo kwa waendeshaji wa vituo vya Operesheni wa Matukio ya Dharura katika ngazi ya mikoa nchini ambapo wataalam wa mikoa mitano itapatiwa mafunzo hayo.

Kituo cha Oparesheni ya matukio ya dharura ya Ugonjwa wa Polio nchini, Kituo kipo Jijini Dodoma.

SERIKALI KUIMARISHA HUDUMA ZA AFYA YA AKILI NCHINI

Na Majid Abdulkarim - Dodoma

Serekali inaendelea kuimarisha huduma za Afya ya Akili, utengamao na Tiba Shufaa kwa kuhakikisha upatikanaji wa wataalamu wa afya ya akili wanaongezeka nchini kwa kushirikiana na vyuo vikuu na vyuo vya kati.

Kauli imebainishwa na Mhe. Waziri wa Afya, Mhe. Ummy Mwalimu wakati akiwasilisha Hotuba ya bajeti ya Wizara ya Afya kwa Mwaka 2023/2024 kwenye Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Jijini Dodoma

Waziri Ummy amesema kwa mwaka 2023/24 Chuo kikuu cha Afya MUHAS kinaanzisha shahada ya kwanza ya Sayansi ya Saikolojia tiba (Clinical Psychology) ambapo kipaumbele kikiwa ni kuanzisha mafunzo ya kada za kati katika eneo la huduma za utengamao hususan tiba mazoezi (physiotherapy), tiba kazi (occupational therapy) na Tiba lugha na tiba matamshi (speech therapy).

Waziri Ummy amesema pia katika mwaka wa fedha wamepanga kuimarisha na kuanzisha huduma za tiba za utengamao (rehabilitative medicine services) hususan kwa watoto katika Hospitali za Rufaa za Mikoa na Halmashauri

Ameongeza kuwa wataboresha huduma za utengamao na kuanzisha vituo maalum vya huduma hizo ikiwemo za wagonjwa wa Kiharusi (Stroke centers) ili kuboresha huduma hizo, kuwawezesha kumudu shughuli zao kadri inavyowezekana na kuongeza ubora wa maisha.

Aidha amesema kuimarisha upatikanaji wa viungo saidizi kwa ajili ya watu wenye ulemavu wa viungo, ikiwa ni pamoja na kuimarisha karakana za kutengeneza viungo hivyo na mafunzo kwa wataalam

Lakini pia Waziri Ummy amesema Vyuo vya kati pia vitaanzisha mafunzo ya wataalam wa afya ya akili ili kusogeza huduma za afya ya akili karibu na jamii

Waziri Ummy Mwalimu amesema wataanzisha kozi maalum za muda mfupi za Afya ya Akili na huduma za utengamao ili kupata wataalam watakaoenda kutoa huduma hizi katika vituo vyetu vya ngazi ya Hospitali ya Rufaa ya Mkoa hadi ngazi ya Afya ya Msingi katika kipindi ambacho tunaandaa watalaam wabobezi katika taaluma hizo.

Katika hatua nyingine amesema kuipandisha hadhi na kuiongezea majukumu Hospitali ya Taifa ya Afya ya Akili Mirembe na kujenga miundombinu ya kutolea huduma za Afya ya Akili ambapo kiasi cha Shilingi 2,000,000,000.00 kimetengwa

Hata hivyo ameongeza kuwa wataimarisha huduma za Afya ya Akili kwa wagonjwa wa nje wa kuanzia na Hospitali za Rufaa za Mikoa na Hospitali za Halmashauri.

Ameongezea kuwa watafanya utambuzi wa vituo vinavyotoa huduma za afya ya akili nchini ili kuwa na manufaa kwa watanzania.

Vile vile amesema kuimarisha upatikanaji wa dawa, vifaa vya uchunguzi na vifaa tiba kwa ajili ya wagonjwa wa afya ya akili nchini na kutoa elimu kwa umma kuhusu vihatarishi vya afya ya akili na namna ya kukabiliana navyo;

TZS 2,000,000,000.00

Zimetengwa kuboresha huduma za afya ya akili

HUDUMA ZA TIBA ASILI KUENDELEA KUBORESHWA

Na Rayson Mwaisemba - Dodoma

Waziri wa Afya Mhe. Ummy Mwalimu amebainisha kuwa Serikali imeendelea kuboresha huduma za tiba asili na tiba mbadala nchini kwa kufanya usajili jumla ya dawa asili 79 na kufanya jumla ya dawa asili zilizosajiliwa na kukidhi viwango vya ubora kufikia dawa 93 lengo kusaidia wananchi kuendelea kunufaika na huduma hizo kwa ubora unaofaa.

Mhe. Ummy amesema hayo Mei 12, 2023 wakati akisoma hotuba kuhusu makadirio ya mapato na matumizi ya fedha ya Wizara ya Afya mwaka 2023/2024 Bungeni Jijini Dodoma

"Katika kuboresha huduma za tiba asili na tiba mbadala Wizara kupitia Baraza lilisajili dawa asilli kundi la pili 181 ambapo hadi Machi, 2023 Baraza limesajili jumla ya dawa asili 79 Na kufanya jumla ya dawa asili zilizosajiliwa hadi sasa kufikia 93 ambazo zimekidhi ubora kwa kutumika kwa wananchi." Amesema Waziri Ummy.

Ameendelea kusema, katika kuboresha huduma hizo, Katika kipindi cha Julai 2022 hadi Machi, 2023 jumla ya Waganga wa tiba asili na tiba mbadala na wauza dawa za asili 3,604 wamesajiliwa katika kipindi hiki sawa na 80% ya lengo la kusajili wataalam 4,500 na kufanya jumla ya wataalam waliosajiliwa na baraza hadi sasa kufikia 43,854.

Kati ya Wataalam 3,604 waliosajiliwa, Wataalam 3,380 walipatiwa usajili wa awali (temporary registration) na 224 usajili wa kudumu (permanent registration), amesisitiza Waziri Ummy.

Aidha, Mhe. Ummy amesema, Baraza limesajili vituo vya tiba asili 22 na kufanya jumla ya vituo 1,375, huku akiweka wazi kuwa, Baraza linaendelea na utaratibu wa kusajili wataalam wake na vituo vya kutolea huduma kwa njia ya mfumo wa kielektroniki.

Vile vile, Baraza limeendelea na uhamasishaji na utengenezaji wa leseni za Waganga wa tiba asili kwa papo hapo ili kupunguza changamoto ya Waganga wengi kufanya kazi bila kuwa na leseni, ambapo jumla ya Waganga 658 na vituo 45 vilisajiliwa.

Sambamba na hilo, Waziri Ummy amesema, Baraza liliendesha zoezi la ukaguzi wa dawa asili katika maonesho ya Kimataifa ya Sabasaba Jijini Dar es Salaam na maonesho ya wakulima ya Nanenane mkoani Dodoma ili kuhakikisha dawa za asili zinazotolewa kama zinazingatia ubora unaohitajika.

Ameendelea kusema, jumla ya sampulii 25 zimepelekwa kwa Mkemia Mkuu wa Serikali na Chuo Kikuu cha Kilimo (SUA) kwa ajili ya vipimo vya ubora, huku matokeo ya vipimo yataliwezesha Baraza kuchukua hatua za kisheria kwa watengenezaji waliokiuka viwango vinavyotarajiwa na kuweka mikakati ya kuendelea kuboresha shughuli za Tiba Asili na Tiba Mbadala nchini.

Pia, Waziri Ummy amesema, katika kipindi hicho dawa asili aina ya Hensha maarufu kama Mkongo iliyokuwa inamilikiwa na 182 kituo cha Nyasosi Traditional Clinic cha Jijini Dar es Salaam
ilifutiwa usajili.

Amesema, Baraza lina utaratibu wa kupita na kukagua maeneo ya kutengenezea dawa asili zinazoombewa usajili kwa ajili ya kuona na kutoa mapendekezo yatakayowezesha uzalishaji wa dawa asili zenye ubora na salama. Hivyo, Baraza lilikagua maeneo ya kutengenezea dawa yaliyopo Kinyerezi, Kigamboni, Sinza, Temeke na Gongo la mboto.

Aidha, katika kipindi hichi Baraza limeshughulika mashauri matatu ya uvunjifu wa maadili ikiwa mawili ni kutokana na kutoa matangazo ya tiba asili bila kibali na moja lipo mahakama ya Wilaya ya Chemba.

DAWA 93 ZA TIBA ASILI

Zimekidhi ubora na kusajiliwa kwa ajili ya matumizi ya binadamu

MATUKIO KWENYE PICHA, UWASILISHAJI WA BAJETI YA WIZARA YA AFYA BUNGENI MEI 12 & 15 2023.

Waziri wa Afya Mhe. Ummy Mwalimu, akiwasilisha Hotuba ya Bajeti ya makadirio ya mapato na matumizi ya Wizara ya Afya kwa mwaka wa fedha 2024/24 Bungeni Jijini Dodoma.

Waziri wa Afya Mhe. Ummy Mwalimu, akiteta jambo na Naibu Waziri wa Afya Mhe. Dkt. Godwin Mollel mara baada ya kuwasilisha Hotuba ya Bajeti ya makadirio ya mapato na matumizi ya Wizara ya Afya kwa mwaka wa fedha 2024/24 Bungeni Jijini Dodoma.

Timu ya madaktari bingwa 100 wa masuala ya afya ya uzazi, mama na mtoto ambao ni wageni waalikwa wa Waziri wa Afya Mhe. Ummy Mwalimu wakifuatilia uwasilishwaji wa hotuba ya bajeti ya Wizara ya Afya kwa mwaka wa fedha 2023/24.

Viongozi wakuu wa Taasisi za Wizara ya Afya wakifuatilia uwasilishwaji wa hotuba ya bajerti ya Wizara ya Afya Bungeni.

Watumishi kutoka Wizara ya Afya wakifuatilia uwasilishwaji wa hotuba ya bajerti ya Wizara ya Afya Bungeni.

NI FURAHA KWELI KWELI: Picha ya viongozi wakuu wa Wizara ya Afya wakiongozwa na Waziri wa Afya Mhe. Ummy Mwalimu pamoja na timu ya madaktari bingwa wa afya ya uzazi, mama na mtoto mara baada ya kuwasilisha Hotuba ya Bajeti ya makadirio ya mapato na matumizi ya Wizara ya Afya kwa Mwaka wa fedha 2023/24. Timu ya madakatari hao inatarajiwa kutoa mafunzo kwa wataalam walio katika vituo vya kutolea huduma za afya kuanzia Hospitali za Wilaya na Vituo vya Afya ili kuwajengea uwezo watoa huduma kutoa huduma bora za afya ya uzazi mama na mtoto.

Utani kidogo...

Spika wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mhe. Tulia Ackson (MB) akifuatilia mjadala wa uchangiaji wa Hotuba ya Bajeti ya Wizara ya Afya iliyowasilishwa na Waziri wa Afya Mhe. Ummy Mwalimu kabla ya wabunge kuridhia kupitishwa kwa bajeti hiyo Tarehe 15 Mei, 2023.

WIZARA YA AFYA

TUNABORESHA AFYA
MTU NI AFYA • AFYA NI MTAJI

VIPAUMBELE VYA BAJETI YA WIZARA YA AFYA KWA MWAKA 2023/2024

1. Kuimarisha huduma za Kinga dhidi ya magonjwa.
2. Kuimarisha upatikanaji na ubora wa huduma za afya.
3. Kuimarisha upatikanaji na udhibiti wa dawa, vifaa, vifaa tiba, vitendanishi na damu salama.
4. Kuimarisha huduma za Afya ya Uzazi, mama na mtoto.
5. Kuimarisha huduma za matibabu ya ubingwa na ubingwa bobezi.
6. Kuimarisha huduma za Afya ya Akili, huduma za utengamao na Tiba Shufaa.
7. Kudhibiti magonjwa ya mlipuko na magonjwa hatari ya kuambukiza.
8. Kudhibiti magonjwa ya kuambukiza hususani Malaria, Kifua Kikuu (TB), VVU/UKIMWI na Homa ya ini.
9. Kudhibiti magonjwa yasiyo ya kuambukiza.
10. Kuimarisha upatikanaji wa wataalam katika Sekta ya Afya
11. Kuendeleza na kusimamia huduma za tiba asili na tiba mbadala nchini.
12. Kuimarisha Mifumo ya TEHAMA na matumizi ya takwimu.
13. Kuimarisha mifumo ya ugharamiaji wa huduma za afya nchini.
14. Kusimamia tafiti na matumizi ya matokeo ya tafiti mbalimbali za Afya.

Jarida hili limeandaliwa na
Kitengo cha Mawasiliano Serikalini
Wizara ya Afya

WIZARA YA AFYA
S.L.P 743
DODOMA, TANZANIA

MJI WA SERIKALI, MTUMBA
BARABARA YA AFYA
40478 DODOMA

MHARIRI MKUU
Aminiel Aligaesha

USANIFU
Englibert Kayombo

WAANDISHI
Catherine Sungura
Emmanuel Malegi
Englibert Kayombo
Rayson Mwaisemba
Hassan Kimweri
Jackline Mrisho
Majid Abdulkarim